

Novi društveni ugovor kriza >> oporavak >> otpornost

Svijet se suočava sa masovnom depresijom u vrijeme kada je narušen društveni ugovor u velikom broju država, gdje su radnici ostavljeni bez temelja prava, socijalne zaštite ili dostojanstvenog rada. A veliki broj vlada nije ni reagirao ili su izvršile direktan napad na radnička prava, plate i uslove rada.

Svijet se suočava sa približavanjem kriza, a međunarodne institucije, formirane da podržavaju i jačaju prava, jednakost, inkluzivni rast i globalnu stabilnost, su urušene. Moraju biti ojačane i usmjeriti svoju pažnju na potrebe ljudi i planete.

SZO je pokazala potrebu svog postojanja u globalnom odgovoru na COVID-19, ali i dalje nauka mora biti osnov za upravljanje zdravstvenim rizicima i osiguranje univerzalnog pristupa liječenju, bez političkih kompromisa.

SZO predvodi globalni model poslovanja koji je iznevjerio i ljude i njihovu okolinu.

A institucije Bretton Woods su se udaljile od svojih mandata promocijom neoliberalnih strukturnih reformi i štednje, interesa dominantnih država i korporativne pohlepe. Ovo se mora promijeniti.

MOR, sa svojom jedinstvenim tripartitnim sistemom, je isto tako potreban danas, kao što je bio potreban i kada je pripremao društveni ugovor. Ali, njegove članice moraju biti posvećene globalnoj osnovi prava i podijeljenom prosperitetu, onako kako su to bili njegovi osnivači 1919. godine, a potvrđeno u Deklaraciji iz Filadelfije 1944. godine.

Dok je 60% globalne radne snage u neformalnom sektoru, bez prava, minimalne plate i socijalne zaštite, a neizvjestan rad zabrinjava gotovo 40% onih u formalnom zaposlenju, yment, jasno je da je društveni ugovor razbijen u djeliće. Dostojanstven rad za sve radnike mora biti osnov za plan oporavka. A finansiranje Ciljeva održivog razvoja ostaje najbolji okvir za jačanje otpornosti, koji uključuje dostojanstven rad, javne usluge, socijalnu zaštitu, jednakost i klimatsku pravdu.

GLOBALNI EKONOMSKI MODEL JE IZNEVJERIO RADNE LJUDE I NJIHOVE PORODICE

Čak i prije COVID-19 pandemije, masovna nejednakost – dohodak, rasna nepravda i rodna diskriminacija – je uzrokovala eru ljutnje praćenu građanskim nemirima i nepovjerenjem u demokratiju. Zajedno sa uništenjima koja su bila rezultat vremenskih neprilika uzrokovana klimatskim promjenama, bili su jasni rizici po ekonomije i društva. Pored toga, sada se suočavamo sa izborima najboljih i najgorih uticaja tehnologije, jer ona ne sadrži osnov prava.

Sa pandemijom COVID-19, zdravstvena kriza doprinosi ekonomskim poremećajima i nezaposlenosti u mjeri koja je samo prije nekoliko mjeseci bila nezamisliva.

POSLOVANJE NA UOBIČAJENI NAČIN NIJE PRIHVATLJIVO

Moramo pripremiti oporavak koji obnavlja društveni ugovor između vlade i društva zajedno sa temeljom otpornosti kako bi se odbranili od daljih šokova. Ovo se može ostvariti samo ako su ljudi i planeta u istoj ravni sa ekonomijom.

Globalni sindikalni pokret poziva vlade da pripreme planove za oporavak i otpornost, koji će sadržavati:

Radna mjesta, sigurno zapošljavanje, prava, sigurnost, socijalnu zaštitu

- Zaštita radnih mjesta i otvaranje radnih mjesta.
- Zaštita prihoda, minimalne plate za dostojanstven život i osnovni prihod za one u neformalnoj ekonomiji, bolense i nezaposlene.
- Univerzalna prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje.
- Zaštita zdravlja i sigurnosti na radu, uključujući globalne standarde i uslove za sigurna radna mjesta, kao temeljno pravo.

Jednakost i inkluzija

- Jednako ekonomsko učešće žena, svih rasnih grupa, radnika migranata, mladih radnika i zaštita svih od diskriminacije.
- Univerzalna socijalna zaštita za jačanje otpornosti, uključujući za radnike u neformalnom radu.
- Adekvatno finansirano univerzalno javno zdravlje, obrazovanje i njega.
- Pravedna tranzicija za klimu i tehnologiju.

Reguliranje ekonomske moći

Javna/državan podrška preduzećima mora biti uslovljena. Ovi uslovi moraju biti sastavni dio ugovora o javnim nabvkama države:

- Zabrna korištenja poreskih oaza ili otkupa dionica.
- Temeljna prava uključujući sloboda udruživanja i pravo na kolektivno pregovaranje.
- Minimalna plata za dostojanstven život.
- Garancije zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.
- Obavezna detaljna analiza za standarde ljudskih prava i zaštite okoline.
- Socijalni dijalog i mjere pravedne tranzicije, dogovorene sa radnicima i njihovim sindikatima.

Ovo zahtijeva nacionalno i globalno finansiranje oporavka i otpornosti, koje se može pokrenuti i održati obnovom povjerenje u demokratije i masovnom reformom multilateralizma.

Finansiranje oporavka ne smije biti na teret radnika ili javnih usluga

Oporavak zahtijeva značajna ulaganja u radna mjesta: radna mjesta u oblasti infrastrukture; industrijskih politika za klimatsku tranziciju; javnog zdravlja, obrazovanja i njege; javnog transporta; i jačnju i obnovi eko sistema i održive poljoprivrede, kao i digitalno povezivanje za sve.

Ali, takođe zahtijeva globalnu solidarnost čime bi se osiguralo da ugrožene države imaju fiskalni prostor i direktnu finansijsku podršku da oblikuju bolju budućnost za sve.

Solidarnost

- Produženje olakšica za dug za najsiromašnije i najugroženije države za dvije godine, uz jedini uslova da se ulaže u Održive razvojne ciljeve.
- Sporazum o širem obimu Posebnih prava na povlačenje (SDR) sa zamjenom likvidnosti za razvoj usaglašen sa Održivim razvojnim ciljevima.
- Globalni fond socijalne zaštite sa garancijom od pet godina za najsiromašnije države u svrhu izbjegavanja siromaštva, otvaranja radnih mjesta i osiguranja otpornosti.

Mjere poticaja za radna mjesta i pravednu tranziciju

- Potrebne su sveobuhvatne i održive mjere poticaja, a za to je potreban usmjeren srednjo- do dugoročnog pristupa ulaganjima, zajedno sa srednjo- do dugoročnim pristupom dugu.
- Takođe je potrebno korigirati i obnoviti sisteme oporezivanja da se omogući ulaganje u radna mjesta u javnim uslugama i industriji, sa industrijskim politikama za inkluzivan i održiv razvoj.
- Potrebne su mjere oporezivanja čime se omogućavaju minimalne granice korporativnog poreza i ukidanje poreskih oaza i nedozvoljenih trgovačkih tokova; zajedno sa ovim, potrebni su novi mehanizmi, uključujući dugoočekivani porez na finansijske transakcije, digitalni porez i porez na bogatstvo.
- A ukidanje korupcije sa vladavinom prava, u koju se vjeruje, je ključno.

Ove mjere zahtijevaju reforme i reguliranje agencija za određivanje rejtinga, reviziju mandata međunarodnih finansijskih institucija kako bi se osigurao razvoj i socijalna prava i inkluzija, te reviziju mandata centralnih banaka kako bi se zaustavio nesklad između stabilnosti cijena i ključne odgovornosti za zapošljavanje i klimatsku akciju.

Izuzetno je važna akcija na okviru za oporavak – oporavak koji jača otpornost i u isti ravan dovodi ljude i planetu sa ekonomijom. Tek tada se može obnoviti povjerenje u demokratije i otvoriti put za novi društveni ugovor.

Sindikati će organizirati radna mjesta koja odgovaraju klimi i zapošljavanju, a nacionalne sindikalne konfederacije će lobirati kod vlada da održavaju i unapređuju uslove za radnike i njihove porodice tokom krizne faze pandemije i da unapređuju radna mjesta, plate i socijalnu zaštitu. Na međunarodnom planu MKS i Sindikalni savjetodavni komitet (TUAC) će raditi na reformi multilateralizma, globalne povezanosti i solidarnosti, te novim ojačanim globalnim pravilima i standardima.

• **DEMOKRATIJA ZA LJUDE – PROGRESIVNA I INKLUZIVNA**

• **NOVI DRUŠTVENI UGOVOR**

• **KLIMA I ZAPOŠLJAVANJE – DOKAZ NAŠEG RADA NA PRAVEDNOJ TRANZICIJI**